

Kadernota Licht 2019 en verder

24 mei 2018

Inleiding

Hierbij treft u een technische kadernota aan.

Gebruikelijk is dat de gemeenteraad nog voor het zomerreces met het college in gesprek gaat over de ambities die in het volgende begrotingsjaar dienen te worden verwezenlijkt.

Eens in de vier jaar is dat anders. Dan is er een nieuwe raad, die een nieuw college op pad stuurt met nieuwe ambities. Deze ambities, startend met een coalitieakkoord, en uitmondend in een college-agenda, kennen een eigen financiële onderbouwing.

Het is weinig zinnig om dit gesprek dubbel te voeren. Op het moment van schrijven van deze kadernota zijn echter nog niet alle finesses van dat akkoord bekend.

Daarom treft u in deze nota vooral zaken aan die ambtelijk gezien worden als noodzaak voor de toekomst.

Wij constateren tevens dat de financiële cijfers over het lopende en afgelopen boekjaar geen positie beeld laten zien. Dit betekent dat ook bezien zal worden waar de uitgaven teruggedrongen kunnen worden, dan wel de inkomsten vergroot.

Ook hiervoor is het in deze kadernota nog te vroeg. Vanzelfsprekend komt het college hiertoe met passende voorstellen.

Na uitkomen van de meicirculaire zal er een financiële onderbouwing van de situatie aan dit document worden toegevoegd. Dit dient dan gelezen te worden in combinatie met de college-agenda, waarin de concrete ambities voor de komende tijd staan.

Inhoud

Inleiding.....	2
PROGRAMMA 1.....	4
Sociaal domein algemeen	4
Sociaal domein WMO	5
Sociaal Domein jeugdhulp/jeugdpreventie en jongerenwerk.....	6
Sociaal Domein Participatie/Inkomen/werk	7
Algemene gezondheidszorg.....	7
Statushouders.....	7
Onderwijs en educatie.....	8
Sport, cultuur, speelplekkenbeleid en subsidiebeleid	8
PROGRAMMA 2.....	9
Parkeren / Verkeer en vervoer	9
Bestemmingsplan A9	9
Duurzaamheid.....	9
Beheerplannen	10
Fietsbeleid	10
Afval.....	11
Tractie	11
Woninggroen	11
Vergunningen, toezicht en handhaving	11
Omgevingswet	12
Economisch beleid	12
Wonen	13
Ruimtelijke projecten	13
PROGRAMMA 3.....	14
Bevolkingszaken.....	14
Integrale veiligheid, openbare orde, brandweer en crisisbeheersing	14
Communicatie	14
Duo+ en gemeentelijke organisatie.....	14
Ontwikkelingen algemene uitkering gemeentefonds n.a.v. de Maartcirculaire 2018.....	16

PROGRAMMA 1

Sociaal domein algemeen

Integrale benadering van inwoners met betrekking tot de WMO, Jeugdzorg en Participatiewet. Zowel beleidsmatig als in de uitvoering zijn de laatste jaren stappen gezet om bij vragen rond zorg, inkomen en werk vanuit één benadering naar gezin en/of individuele inwoner te kijken. Wij zijn er echter nog niet. Er zijn nog te veel wettelijke en uitvoeringsbelemmeringen om goed integraal te kunnen kijken naar de vragen van de inwoners. Belangrijk speerpunt hierbij is om met de collega-bestuurder van Uithoorn meer op één uitvoeringslijn te komen om de harmonisatie in de uitvoering van het sociaal domein binnen Duo+ te verbeteren.

Verstevigen van de Gemeentelijke regierol.

In de afgelopen jaren heeft op het gebied van de participatiewet en de WMO de gemeente de regie in handen. Wij doen dit in samenwerking met de DUO-gemeenten. Op het gebied van de jeugdzorg is vanaf dit jaar een grote verandering gekomen mede om als gemeente de regierol meer in handen te krijgen. Dit vraagt ook de komende jaren om een intensieve bestuurlijke aandacht omdat wij in de jeugdzorg samenwerken met 14 gemeenten. Onze directe sturingsmogelijkheden op kwaliteit en middelen zijn wij mede afhankelijk van deze 14 gemeenten en met name de grotere gemeenten als Amsterdam, Zaanstad en Amstelveen. Wij werken nauw samen met de DUO-gemeenten en het zou goed zijn om bestuurlijk binnen DUO op het gebied van de jeugdzorg waar mogelijk samen op te trekken en daardoor binnen het regionale krachtenveld een rol te spelen.

Verbeteren gegevens en sturingsinformatie.

Er is het afgelopen jaar binnen de DUO-samenwerking op het sociaal domein hard gewerkt aan de harmonisering van systemen en processen tussen de drie gemeenten.

De implementatie van dit Jeugdzorgprogramma gaat meer kosten dan geraamd zowel regionaal als binnen DUO. De verwachting is dat wij ook in 2019 nog extra middelen moeten investeren rond de verbetering sturingsinformatie.

ZAP

Het Zorg Advies Punt (ZAP) is in 2017 onderdeel geworden van Duo+ waardoor wij als gemeente beter in staat zijn integraal naar de klantvraag te kijken. In 2018 vindt de harmonisatie plaats van de systemen en processen tussen de DUO-gemeenten. Dit betekent dat er pas vanaf dit jaar echte stappen gezet kunnen worden om de uitvoering minder kwetsbaar te maken. De komende vier jaar gaan wij met Duo+ het integraal werken binnen het sociaal domein verder vormgeven. Ook zal via benchmark beoordeeld worden of de capaciteit van de uitvoeringsorganisatie voldoende is om de dienstverlening aan onze inwoners goed uit te voeren. Na de invoering van de nieuwe taken is deze analyse nog niet gedaan en is de huidige capaciteit gebaseerd op aannames. Mogelijk kan dit leiden tot een aanpassing in de capaciteit vanaf 2019.

Kernteam

Het Kernteam is in onze gemeente het team dat complexe zorgvragen in behandeling neemt en daar waar nodig de regie gaat voeren rond deze gezinnen en individuen. De werkwijze van het Kernteam is geëvalueerd in 2017 en er zullen in 2018 verbeteringen worden aangebracht in de werkwijze en organisatie. Op dit

moment kopen wij kennis en capaciteit in bij zorginstellingen om zorgtrajecten te voorzien van een casusregisseur. Op dit moment zijn wij aan het beoordelen of het niet beter is om als gemeente deze casusregisseurs zelf in dienst te nemen om de continuïteit binnen het team te verbeteren. Ook is er in 2018 een gedragsdeskundige aangesteld voor 4 uur op basis van de resultaten van de evaluatie en landelijke wetgeving. Op dit moment blijkt dat deze 4 uur onvoldoende is om aan alle vragen uit de praktijk te voldoen. Verwachting is dat de capaciteit van het kernteam de komende jaren zal moeten worden aangepast. Het is tot en met 2019 de verwachting dat eventuele extra inzet in het Kernteam nog niet gedekt kunnen worden uit de bestaande middelen voor het sociaal domein.

Specifieke aandachtspunten en/of risico's

De begrotingsposten binnen het sociaal domein zijn krap gebudgetteerd. Ook de personele capaciteit op zowel beleid als uitvoering is maximaal ingezet. Met name de jeugdzorg is en blijft voor onze gemeente een groot risico. De voordelen die wij het afgelopen jaar behaald hebben binnen de WMO zijn geheel gebruikt om de tekorten in de jeugdzorg op te vangen. Tevens verwachten wij vanaf 2018 nog extra uitgaven op het gebied van jeugdzorg (zie jeugdzorg). Ook verwachten wij dat wij niet verder voordelen gaan behalen binnen de WMO. Dit heeft als gevolg dat indien er nieuw of aanvullend beleid wenselijk is binnen het sociaal domein zonder dat er middelen mee komen van het Rijk er middelen gevonden moeten worden binnen het geheel van de begroting. Risico voor 2019 wordt ingeschat op € 200.000. In de jaren daarna hopen wij de vruchten te kunnen plukken van de ingezette veranderingen in de Jeugdzorg en hopen dat wij dan een teruggang zullen gaan zien in de kosten.

Sociaal domein WMO

De uitvoering van het WMO-beleid is in de afgelopen jaren met de invoering van de nieuwe taken succesvol verlopen. Uit cliëntervaringsonderzoeken en monitorgegevens blijkt dat wij een goede kwaliteit van dienstverlening en voorzieningen-niveau hebben kunnen aanbieden en tevens stevig hebben kunnen bijdragen aan de afname van de kosten. Wij hebben nu wel de grens bereikt als het gaat om verdere afname van de kosten. Wij verwachten de komende jaren te moeten investeren in betere cliënt ondersteuning, ondersteuning mantelzorgers en algemene voorzieningen om te kunnen voorzien in de grote vraag naar deze onderdelen. Met de toenemende vergrijzing verwachten wij ook dat de kosten voor individuele voorzieningen de komende jaren weer licht gaan stijgen. Ook verwachten wij de komende jaren nieuwe inkoop trajecten op de gebieden huishoudelijke verzorging en individuele en groepsbegeleiding. Wij doen dit samen met de DUO-collega's.

Het kabinet is voornemens om per 1 januari 2019 een zogenaamd abonnements-tarief in te voeren in de Wmo . Dit abonnementstarief komt in de plaats van de eigen bijdrage Wmo die nu nog afhankelijk van het vermogen, inkomen, zorgomvang, leeftijd en huishoudsamenstelling wordt vastgesteld. Het abonnementstarief van 17,50 euro per vier weken gaat voor iedereen die gebruikt maakt van een Wmo-voorziening (ongeacht inkomen, vermogen en gezinssamenstelling). Dit zal leiden tot een toename van de vraag naar voorzieningen en dus tot extra uitgaven door gemeenten aan Wmo-voorzieningen. Daarnaast zullen hierdoor de inkomsten uit de eigen bijdragen verder afnemen. Op basis van de huidige vraag naar Wmo-voorzieningen zullen de inkomsten uit eigen bijdragen door deze maatregel dalen met € 90.000 op jaarbasis. De verwachte toename van de vraag

naar maatwerkvoorzieningen en dus toename van de uitgaven voor maatwerkvoorzieningen is moeilijk in te schatten.

Specifieke aandachtspunten en/of risico's

Specifieke aandacht vragen wij voor Maatschappelijke opvang en Beschermd Wonen. Op dit moment is Amsterdam nog centrumgemeente voor de opvang voor mensen met psychiatrische en verslavingsproblemen. Vanaf 2020 komen deze middelen naar onze gemeente en zullen wij zelf moeten gaan inkopen. Op dit moment zien wij een flinke toename van inwoners die dakloos zijn en een beroep doen op onze gemeente omdat zij niet opgevangen kunnen worden in de Amsterdamse voorzieningen. De verwachting is dat wij op dit onderdeel extra moeten investeren in middelen en ambtelijke capaciteit om beleid en uitvoering te organiseren. Nu is nog onbekend welke middelen hiervoor van het rijk naar ons toekomen.

Huiselijk geweld

De regionale organisatie Veilig Thuis gaat steeds beter functioneren en weet steeds meer gevallen van huiselijk geweld op te sporen en trajecten in te zetten. Dit heeft als gevolg dat er veel meer gevallen van huiselijk geweld via Veilig Thuis naar de gemeenten worden doorverwezen. Onze huidige capaciteit om begeleiding te organiseren voor deze doelgroep is onvoldoende. Wij verwachten dit jaar nog extra capaciteit of middelen nodig te hebben om te kunnen voldoen aan de vraag. Voor 2019 is nog niet goed in te schatten wat de benodigde capaciteit moet zijn.

Beleidsontwikkeling echtscheidingen

De drie verantwoordelijke wethouders van de DUO-gemeenten hebben uitgesproken om beleidsmatig meer begeleidings- en preventieactiviteiten te gaan ontwikkelen gericht op voorkomen van problematische echtscheidingen. Dit omdat onevenredig veel gebruik wordt gemaakt van jeugdzorg en WMO-voorzieningen mede als gevolg van problematische echtscheidingen. Om dit beleid te kunnen ontwikkelen is zowel beleidsmatige als uitvoeringscapaciteit nodig.

Sociaal Domein jeugdhulp/jeugdpreventie en jongerenwerk

Jeugdzorg

De jeugdzorg zoals wij die sinds 2015 uitvoeren is voor onze gemeente net als voor de meeste gemeenten veel duurder uitgevallen dan de middelen die wij in 2015 mee hebben gekregen. De ongeveer € 300.000 die het ons meer kost werd tot en met 2017 nog gecompenseerd door een vergelijkbaar bedrag dat wij in de WMO overhouden. Als de kosten voor de jeugdzorg de komende jaren verder stijgen dan bestaat deze compensatie niet meer, mede omdat wij bij de WMO een kostenstijging verwachten. Dat betekent dat verdere stijging van de Jeugdzorg middelen binnen het geheel van de begroting gedekt moeten worden. Ten opzichte van de primitieve begroting 2018 verwachten wij dat de jeugdzorgkosten voor 2019 rond de € 200.000 hoger liggen. Wel is de verwachting dat er vanuit de rijksmiddelen (gemeentefonds) meer geld richting jeugdzorg zal gaan. Het is nog niet duidelijk hoeveel van het tekort gedekt gaat worden door deze extra middelen.

De komende jaren moet de nieuwe werkwijze in de jeugdzorg laten zien of het gaat voldoen aan de doelstelling namelijk: betere sturing door gemeenten, vereenvoudiging administratieve processen en integrale benadering zorgvraag van

inwoners. De verwachting is dat de administratieve lasten voor de zorgleveranciers gaat afnemen maar niet voor gemeenten. Door de invoering van het werken met perspectiefplannen zullen Kernteam en ZAP-medewerkers meer tijd kwijt zijn aan het opstellen en verwerken van deze plannen. Dit kan een structurele vraag om extra capaciteit tot gevolg hebben. (zie ZAP en Kernteam)

Sociaal Domein Participatie/Inkomen/werk

Onze gemeente laat op dit moment nog geen daling zien van het aantal bijstandsgerechtigden. Dat had vooral te maken met een inhaalslag bij het plaatsen van statushouders (36 plaatsingen). In 2019 verwachten wij een kentering. Wij gaan er van uit dat naast onze reguliere re-integratie trajecten ook AM-match er beter in zal slagen mensen met afstand tot de arbeidsmarkt te kunnen plaatsen richten betaald werk.

Verder verwachten wij de komende periode aanvullend of nieuw beleid op de volgende gebieden:

- Tegenprestatie;
- Vervangen loonkostensubsidie door loondispensatie;
- Verscherping wet taaleis,

Het vorig jaar aangepaste minimabeleid is in gang gezet en wordt conform uitgevoerd. Dit wordt 2^e helft 2019 geëvalueerd.

Op dit moment is het een risico dat er gezien de krappe arbeidsmarkt moeilijk aan participatieconsulenten te komen is. Dit kan betekenen dat wij als organisatie extra zullen moeten investeren in het aantrekkelijk maken van het werken bij onze uitvoeringsorganisatie. Dit kan betekenen dat er extra middelen nodig zijn. Het risico van AM-Match is dat zij achter blijven bij de doelstelling bij het plaatsen van mensen. Hierdoor blijven mensen langer in de bijstand hetgeen voor onze gemeente (beperkte) financiële gevolgen heeft.

Algemene gezondheidszorg

Op dit moment zijn wij bezig om te komen tot een nieuwe gezondheidsnota. Op basis van de kaders van de gemeenteraad en de uitkomsten van het gezondheidsonderzoek uit 2016 verwachten wij geen grote veranderingen in het beleid tenzij de raad anders gaat besluiten. Daarmee verwachten wij ook niet dat er veranderingen komen in de begrootte posten. Dit geldt ook voor de algemene OGGZ-middelen die wij van Amsterdam ontvangen.

De verwachting is dat de uitgaven voor de taken, die de GGD voor ons uitvoert, op een tweetal gebieden verhoogd gaat worden. De kosten voor de JGZ zullen voor onze gemeente met ongeveer € 20.000 gaan toenemen in verband met aanpassingen in de cao. En wij verwachten extra uitgaven te moeten doen voor de aanscherping inspectie Kinderopvang maar deze middelen worden ook gecompenseerd via het gemeentefonds

Specifieke aandachtspunten en/of risico's

In verband met extra aandacht voor de toename van het aantal verwarde personen is de kans aanwezig dat er extra OGGZ-middelen nodig zijn om deze doelgroep beter te kunnen opvangen. Wij verwachten dat het noodzakelijk zal zijn om het kernteam te versterken met formatie gericht op OGGZ problematiek

Statushouders

Vanaf 2018 is het aantal plaatsingen van statushouders afgenomen ten opzichte van de voorgaande jaren. Dit heeft alles te maken met de afname van het aantal

vluchtelingen naar ons land in de recente periode. De opdracht voor 2018 is naar verwachting 24 plaatsingen. Deze cijfers kunnen in 2019 en verder weer anders worden wanneer de vluchtelingenstroom toeneemt. Op dit moment zijn geen noodmaatregelen nodig om versnelt huisvesting te organiseren voor deze doelgroep. Wel zou het goed zijn om beleid te ontwikkelen (snel opzetten van tijdelijke huisvesting) indien onze gemeente geconfronteerd wordt met een veel groter aantal statushouders.

Onderwijs en educatie

Om alle huidige opdrachten vanuit college en raad en wetgever uit te kunnen voeren op het gewenste ambitieniveau zal er op beleidsmatig niveau capaciteit moet worden toegevoegd. Met de te verwachten intensivering op het gebied van onderwijshuisvesting in de bestaande en nieuwe kernen hebben wij minimaal 0,5 fte extra nodig om de komende 2 jaar te kunnen voldoen aan de gevraagde opdrachten. Dit is nog boven op de eerdere kleinere aanpassing van 0,2 fte voor VVE in het raadsvoorstel van februari 2018. Een andere mogelijkheid is het naar beneden bijstellen van de ambities met betrekking tot huisvesting en de uitvoering van het lokaal onderwijsbeleid. Te verwachten extra kosten zijn € 50.000

Belangrijk risico is de vastgestelde regeling Voor en Vroegschoolse Educatie (VVE) door dat dit een opneemregeling is lopen wij het risico meer middelen uit te geven dan er binnen komt via de doeluitkering van het Rijk.

Sport, cultuur, speelplekkenbeleid en subsidiebeleid

In 2017 is de nieuwe sportnota "meer doen met sport" vastgesteld door de raad. Een onderdeel is het ontwikkelen van een meerjaren-onderhoudsplan voor de sportvelden waarvoor inmiddels de opdracht gegeven is. Ook zal er dit jaar nog een buitensportplek worden gerealiseerd op basis van een inwonerinitiatief. Verder wordt er conform het beleidsplan uitvoering gegeven aan alle speerpunten uit het plan.

Dit jaar wordt gewerkt aan een nieuw speelplekken beleid. Het huidige beleid is sterk verouderd. Er zijn nu alleen middelen om bestaande speelplekken te onderhouden en geen middelen om nieuwe investeringen te doen. Wil het nieuwe college en/of raad wel ruimte hebben voor nieuwe investeringen zullen er extra middelen beschikbaar gesteld moeten worden.

Er komt dit jaar een geactualiseerde Cultuurnota die in nauwe samenwerking met het cultuurplatform wordt samengesteld. Vooralsnog gaan wij er van uit dat er voor het nieuwe beleid geen beroep wordt gedaan op aanvullende middelen.

PROGRAMMA 2

Parkeren / Verkeer en vervoer

Er worden regelmatig parkeercontroles uitgevoerd om de parkeerdruk te kunnen beheersen. Handhaving en de handhavingsfrequentie is en blijft een aandachtspunt en de capaciteit daarvoor wordt tegen het licht gehouden.

Vanuit inwoners komen er met regelmaat verzoeken en klachten binnen waaruit kleinschalige werkzaamheden voort komen. Deze werkzaamheden (die veelal door de verkeerscommissie omarmd en geadviseerd worden) vallen lang niet altijd onder het reguliere onderhoud. Omwille van voortgang en om te voorkomen dat er voor die werkzaamheden middels begrotingswijzigingen middelen moet worden vrijgemaakt is het effectiever een budget beschikbaar te stellen. De inschatting is dat er voor een bedrag van € 25.000- jaarlijks aan verzoeken gehonoreerd wordt.

De gemeente Amsterdam is met de voorbereiding gestart voor de reconstructie van de Van der Madeweg en omgeving. De werkzaamheden worden in 2019 aanbesteed en aansluitend uitgevoerd. Het project wordt naar verwachting opgeleverd in 2020. De gemeente Amsterdam voert in deze reconstructie alle aspecten ten behoeve van het beheer en onderhoud van de openbare ruimte uit. Van de gemeente Ouder-Amstel wordt hier een maximale bijdrage van € 60.000,- verwacht. Dit bedrag moet over twee planjaren worden verdeeld. Voor 2019 € 50.000,- en voor 2020 € 10.000,-.

Bestemmingsplan A9

Het bestemmingsplan waarin de verbreding van de A9 en de verzorgingsplaats nabij de Polderweg wordt geregeld is in voorbereiding genomen. In 2018 zal het ontwerpbestemmingsplan ter visie worden gelegd.

Het project verbreding A9 kan niet op draagvlak bij bevolking of de gemeente rekenen. Het is echter wel zo bepaald. Er wordt dus gezocht naar de mix van het optimale uit dit rijksplan halen.

Duurzaamheid

In juni 2017 is de Beleidsnotitie Duurzaamheid Ouder-Amstel 2017-2021, 'Energiek & Circulair' door de gemeenteraad vastgesteld. Voor de uitwerking van de beleidsnotitie is een maatregelenoverzicht opgesteld. Hierin wordt ingegaan op de opgave die er ligt om in 2040 Energieneutraal te zijn. Het maatregelenoverzicht vormt een dynamisch geheel en zal periodiek geactualiseerd worden. Daarbij spelen de ontwikkelingen vanuit het Rijk en bijvoorbeeld de Metropoolregio Amsterdam ook een rol.

Het Deltaplan Ruimtelijke Adaptatie is in september verschenen: een gezamenlijk plan van gemeenten, waterschappen, provincies en het Rijk dat de aanpak van wateroverlast, hittestress, droogte en de gevolgen van overstromingen versnelt en intensiveert. Klimaatbestendig en waterrobuust inrichten wordt belangrijker dan ooit. Kwetsbaarheden moeten in beeld worden gebracht. Vanaf 2020 moet bij nieuwe ontwikkelingen en herinrichting de openbare ruimte klimaat adaptief worden ingericht. Vanaf 2050 moet de gehele openbare ruimte klimaat adaptief zijn.

Beheerplannen

Wegen

De gemeente Amsterdam pleegt in 2018 groot onderhoud aan de verlengde van Marwijk Kooystraat (S111). Het gaat om het gedeelte tussen de Spaklerweg oprit A10 en de toegangsweg naar Entrada. De gemeente Ouder-Amstel is eigenaar van de toegangsweg naar Entrada. Ondanks het feit dat Entrada een ontwikkeling doormaakt van kantoren naar wonen is deze investering noodzakelijk omdat de verbinding met de S111 en de Johannes Blookerweg in de toekomst blijft. De toegangsweg is ernstig versleten en de geplande werkzaamheden zijn noodzakelijk. De werkzaamheden worden meegenomen in de werkzaamheden van S111. Op deze wijze wordt er werk met werk gemaakt. De bijdrage van de gemeente Ouder-Amstel wordt geraamd op € 60.000,-. De afrekening van het werk zal in 2019 plaatsvinden.

Het project Rijksstraatweg is naar voren gehaald. In plaats van 2021 zal in 2018 worden gestart met de voorbereiding (engineering) van het project Rijksstraatweg, de kosten hiervan zijn geraamd op € 50.000. Hierbij is het uitgangspunt om in het kader van kostenefficiëntie het project integraal uit te voeren. De kosten van de uitvoering voor wegen zijn geraamd op € 485.267 en het naar voren halen in de planning heeft geen consequenties voor de ingestelde reserve. De kosten van de werkzaamheden van de overige assets (groen, verlichting etc.) worden meegenomen bij de begroting 2019 en opgenomen in de exploitatie. In dit project worden ook de adviezen uit de veilig- school thuisroutes meegenomen. De kosten voor het uitvoeren hiervan zijn in totaal € 132.275.

Kunstwerken

De inspectie uit 2017 van de kunstwerken wordt nog verwerkt in een beheerplan aan de hand van effect gestuurd beheer (conform het wegenbeheerplan). Uit de voorlopige cijfers blijkt dat als alléén gestuurd wordt op veiligheid er gemiddeld € 25.000 euro extra nodig is per jaar voor de komende vier jaar. Het beheerplan zal inzicht geven in de uiteindelijk benodigde budgetten die worden opgenomen in de begroting 2019.

Fietsbeleid

De fietsnota 'Wees verstandig, neem de fiets', die betrekking heeft op de fietsinfrastructuur, is geëvalueerd en wordt gecontinueerd. Daarnaast is een Fietsstimuleringsplan opgesteld, om het gebruik van de fiets verder te stimuleren. In 2017 is een actieplan voor de veilige school-thuisroutes in Duivendrecht en Ouderkerk aan de Amstel opgesteld. Hierin zijn diverse verkeerssituaties beschreven en uitgewerkt. Het college is in januari 2018 akkoord gegaan met een aantal adviezen en heeft het stuk vastgesteld. Het gaat om het fietsparkeren rondom de Jan Hekmanschool. Het advies is om in overleg met de school het fietsenparkeren die in de openbare ruimte staan te verplaatsen naar het schoolplein. De uitvoering staat gepland in 2019, de kosten worden geraamd op € 12.500. Tevens is het gebied rondom de A. Bekemaschool en de Grote Beer in de Zonnehof nog niet als schoolzone en duurzaam veilig ingericht. De kosten hiervoor worden geraamd op € 78.500, uitvoering hiervan staat gepland voor 2019.

Met de gemeente Amsterdam is overlegd over de hoofdfietsnetverbinding (over ons grondgebied) tussen Amsterdam en Diemen. In januari 2018 is samen met

onder meer de Vervoerregio Amsterdam en de buurgemeenten de intentieverklaring inzake de metropolitane fietsroutes ondertekend, om tot een hogere kwaliteit van de fietsverbindingen tussen stad en platteland te komen.

Afval

Onderdeel van de Beleidsnotitie Duurzaamheid Ouder-Amstel 2017-2021, 'Energiek & Circulair' is de beleidsambitie om bij afvalscheiding in te zetten op het behalen van de nationale VANG-doelstellingen (75% bronscheiding en 100 kilo restafval per inwoner) tussen 2020 en 2025. Om deze ambitie te verwezenlijken zijn er maatregelen nodig. In februari 2018 heeft de gemeenteraad een pakket van maatregelen samengesteld in het kader van deze ambitie. Het pakket wordt gedetailleerd uitgewerkt en gereed gemaakt voor implementatie.

Met het huidige pakket aan maatregelen zal niet worden voldaan aan de gestelde ambitie.

Tractie

Het vervangingsplan met betrekking tot de voertuigen en hulpmiddelen voor dagelijks onderhoud is geactualiseerd op basis van afschrijftermijnen en economische levensduur. Het vervangingsplan wordt meerjarig opgenomen in de begroting om tussentijdse begrotingswijzigingen te voorkomen. Bij vervanging zal altijd een afweging gemaakt worden met betrekking tot inzet en beschikbaarheid. Tevens zal er steeds gekozen worden naar de op dat moment minst milieubelastende en meest duurzame uitvoering ten opzichte van de functionaliteit.

Woninggroen

In 2017 is de verkoop van reststukjes woninggroen verder uitgevoerd, maar dit is door omstandigheden niet wijkgericht afgerond. In januari 2018 heeft de Rechtbank Amsterdam uitspraak gedaan in het proefproces dat door de gemeente Ouder-Amstel was geïnitieerd teneinde te bezien of handhaving door de gemeente ten aanzien van geplaatste bouwwerken op verkochte stroken woninggroen, rechtmatig zou zijn. De gemeente heeft deze zaak verloren. De uitspraak blijkt echter minder eenduidig omdat de rechter zaken heeft meegewogen die specifiek zijn voor de betreffende casus en dus slecht overdraagbaar naar het beleid c.q. de handhaving in het algemeen. Er wordt onderzocht wat de consequenties zijn van deze uitspraak en de opties die hieruit voortvloeien. In de tussentijd wordt uiteraard niet gehandhaafd.

Vergunningen, toezicht en handhaving

Op basis van het Besluit omgevingsrecht (Bor) dient er een actueel handhavingsbeleidsplan te liggen voor de uitvoering van de taken op het gebied van vergunningverlening, toezicht en handhaving (VTH). In oktober 2017 is het VTH-beleidsplan door de gemeenteraad vastgesteld. Met de vaststelling van het VTH-beleidsplan 2017 – 2020 wordt duidelijk welke nalevingsstrategie op welke doelgroep wordt toegepast om het nalevingsgedrag te verbeteren, om zodoende de gestelde doelen te behalen. De nalevingstrategie bestaat uit een preventiestrategie (hoe overtredingen te voorkomen?), toezichtstrategie (hoe zicht houden op naleefgedrag?), gedoogstrategie (hoe handelen bij het afzien van handhaving?) en een sanctiestrategie (hoe repressief optreden?).

Omgevingswet

De Omgevingswet wordt (naar verwachting) op 1 januari 2021 van kracht. Deze wet bundelt en vereenvoudigt de regelgeving op het gebied van het omgevingsrecht. Doel hiervan is het bijdragen aan het bereiken en in stand houden van een veilige en gezonde leefomgeving en omgevingskwaliteit en het doelmatig beheeren, gebruiken en ontwikkelen van de fysieke leefomgeving om maatschappelijke functies te vervullen. De gemeenten Diemen, Uithoorn en Ouder-Amstel alsmede Duo+ zijn zich aan het voorbereiden op de invoering van deze wet. De gemeenten en Duo+ hebben afgesproken om zoveel als mogelijk hierin gezamenlijk op te trekken. Hiertoe is een plan van aanpak opgesteld. In het plan van aanpak is dit voornemen geconcretiseerd door het benoemen van een aantal projecten die door de vier organisaties gezamenlijk worden uitgevoerd. Tevens wordt in dit Plan van Aanpak beschreven voor welke aspecten van de Omgevingswet de gemeenten zelf aan de lat staan. Voor de gezamenlijke projecten is een inschatting gemaakt van de benodigde inzet in 2018, voor de aspecten waar de gemeente zelf aan de lat staat moet dit nog worden gedaan. De ureninzet voor de jaren 2019 en verder zal onder meer afhangen van de uitkomsten van de (deel)projecten en de landelijke ontwikkelingen rondom de invoering van de Omgevingswet. Dit betekent dat er mogelijk middels begrotingswijzigingen middelen vrij moeten worden gemaakt.

Daarnaast zal de raad de komende jaren een Omgevingsvisie moeten vaststellen. Hierbij kan de visie 2030 als input dienen. Bezien moet worden welke verdere input wenselijk is.

In de visie wordt vervolgens integraal ingegaan op relevante onderwerpen in de fysieke leefomgeving zoals water, wonen, natuur, recreatie, etc. Daarbij is de visie ook het geëigende document om in te gaan op belangrijke maatschappelijke thema's als monumenten en welstand, klimaatadaptatie en duurzaamheid.

De inzet om te komen tot een adequate invoering van de omgevingswet zal de komende jaren toenemen.

Economisch beleid

De regio Amstelland Meerlanden is een aantrekkelijke regio om te wonen, te werken en te recreëren. Dit wordt duidelijk in de enorme druk op de ruimte die wij in onze regio ervaren. Met de aantrekkende economie is onze deelregio een interessante vestigingslocatie voor bedrijven, internationals en toeristen. Daarnaast heeft Amsterdam de ambitie uitgesproken om binnenstedelijke bedrijventerreinen te transformeren naar woningbouw. Ook werkt Amsterdam aan de spreiding van toeristen over de regio. Deze beleidsvoornemens leiden tot een nog grotere druk op de ruimte in de regio. In regionaal verband wordt uitvoering gegeven aan de Economische Agenda Amstelland Meerlanden. De balans tussen de grootstedelijke wensen en de belangen in de AM-regio dienen hierbij in goede balans te blijven.

In oktober 2017 is de ruimtelijk economische visie Amstel Business Park vastgesteld door de gemeenteraad. Op basis van de vastgestelde ruimtelijke economische visie worden de vervolgstappen gezet om te komen tot realisatie van de in deze visie vastgestelde ambitie.

Specifieke aandachtspunten en/of risico's

De ontwikkelingen op het ABP gaan als gevolg van de aantrekkende economie zo snel dat deze nauwelijks zijn bij te houden. De ontwikkelingen op het Kampje

kunnen grote gevolgen hebben voor de middenstand in Ouderkerk. De ontwikkelingen rond Duivendrecht hebben gevolg voor het centrum aldaar. Binnen de AM-samenwerking dienen alle belangen een goede afweging te krijgen.

Wonen

Het aantal huishoudens in dit deel van het land neemt toe en de verwachting is dat deze groei zich de komende jaren voortzet. De aanhoudende druk op de woningmarkt uit zich op de huurmarkt in lange zoektijden en in de koopmarkt in hoge koopprijzen. Het toetreden op de koopmarkt is niet alleen lastiger geworden vanwege hoge prijzen maar ook door moeilijk te verkrijgen krediet. De krapte aan de sociale huurwoningen wordt verder vergroot door het scheiden van wonen en zorg. De prestatieafspraken met de woningcorporaties worden jaarlijks vernieuwd. Vanaf 2018 wordt uitvoering gegeven aan het Regionaal Actieprogramma Wonen AM. Daarnaast maken wij deel uit van de AM-Regio en de MRA. Hierbij komen regionale thema's aan bod als woonruimteverdeling, afstemming woningbouwopgaven, versnelling woningbouwproductie, betaalbaarheid, huisvesting doelgroepen enzovoorts. Er is continue aandacht voor de speciale doelgroepen, jongeren, starters, senioren, vergunninghouders (vroeger: statushouders) en mensen met een beperking.

Ruimtelijke projecten

Ook in 2019 zullen een groot aantal ruimtelijke projecten doorgang vinden. Omdat deze niet gefinancierd worden vanuit de lopende begroting, en deze hun eigen projectplannen kennen waarmee transparantie wordt nagestreefd, worden deze in deze kadernota niet verder vermeld.

PROGRAMMA 3

Bevolkingszaken

Voor bevolkingszaken zijn er geen specifieke zaken te melden in dit document.

Integrale veiligheid, openbare orde, brandweer en crisisbeheersing

In 2019 wordt uitvoering gegeven aan het geactualiseerde integrale veiligheidsplan. Ook zal in overleg met de brandweer zowel de kazerne in Duivendrecht als die in Ouderkerk worden overgedragen aan de Brandweer. De gemeente zal op de achtergrond een rol blijven spelen om een goed vrijwilligers corps te blijven behouden.

Ten opzichte van voorgaande jaren verwachten wij voor de komende periode veel aandacht voor de hier bovengenoemde nieuwe activiteiten naast onze bekende bestaande opdrachten. De huidige capaciteit is echter onvoldoende om al de genoemde activiteiten uit te voeren. Er in dat geval capaciteit bij moeten en/of zullen er keuzes gemaakt moeten worden in prioritering (tijd) of onderdelen niet uitvoeren.

Communicatie

De wereld digitaliseert. De behoefte aan een 24/7 service is steeds groter. Tegelijkertijd hecht men aan persoonlijk contact. Dit maakt dat communicatie voor iedere actie opnieuw moet worden uitgevonden. Wat is in deze passend. Welke trede van de participatieladder is wenselijk, welke behoefte leeft er bij de inwoners of organisaties om geïnformeerd te worden of te participeren en welke kanalen horen hierbij.

Interactiviteit is hierbij van belang, maar niet bij alle acties wordt dit door de inwoner als wenselijk ervaren. Digitalisering helpt om aan de opgave te voldoen, maar kan nooit papier of menselijk contact overnemen.

Risico is dat er onvoldoende capaciteit is om alle projectcommunicatie te verwezenlijken.

Duo+ en gemeentelijke organisatie

Duo+ verzorgt per 1 januari 2016 de uitvoerende taken van de gemeenten Diemen, Ouder-Amstel en Uithoorn. Zoals voorspeld moet Duo+ de eerste drie jaar zich ontwikkelen en uit het dal van deze reorganisatie klimmen. Per 1 januari 2019 kan Duo+ zich gaan richten op het verbeteren van de kwaliteit, het verminderen van de kwetsbaarheid en het besparen op de kosten ten opzichte van de situatie voordat Ouder-Amstel in Duo+ ging samenwerken.

Dit jaar zal de besturingssystematiek van Duo+ worden gezien, om te zorgen dat het bestuur duidelijke keuzes kan maken rond doel en inzet van benodigde middelen. Hierbij hoort ook het nadenken over een nieuwe verdeelsleutel. Dit jaar zal het debat hieromtrent gevoerd moeten worden. De discussie over harmonisatie en de kosten van maatwerk maakt hier nadrukkelijk onderdeel van uit.

De gemeentelijke organisatie groeit. Door de toegenomen maatschappelijke opgave, zowel op het vlak van samenleving, onderwijs als ruimtelijke projecten en omgevingswet maakt een continue groei noodzakelijk. De raad heeft hiertoe budget beschikbaar gesteld. De economische druk op de regio is groot. Dit bete-

kent dat ook de ruimtelijke opgaves in onze gemeente nog steeds zullen toemen. De gemeentelijke organisatie staat daarmee onder een continue druk en dient uiterst zorgvuldig te prioriteren. Het coördinatieoverleg bereid zich voor om de prioritering beter inzichtelijk te krijgen voor het bestuur en de organisatie zelf. Dit laat onverlet dat nieuwe taken alleen kunnen door toename van de capaciteit dan wel andere taken niet uitvoeren.

Uiteindelijk zal de groei ook resulteren in een groter inwonertal. Te verwachten is dat deze periode de groei zal resulteren in een hoger aantal raadszetels en een hogere inschaling in de salarieringstabellen.

Specifieke aandacht verdient de wet AVG en de informatiebeveiliging. De komende jaren zal hier veel aandacht naar uitgaan, om te zorgen dat de gemeente, samen met de DUO-partners, in staat is om te voldoen aan steeds zwaardere informatieveiligheidseisen.

Specifieke aandachtspunten en/of risico's

Het is van cruciaal belang dat Duo+ in de gelegenheid wordt gesteld om de bouw van de organisatie goed te voltooien. Dit betekent dat er ruimte zal moeten worden geschapen om dit zorgvuldig te bereiken.

Voor de gemeentelijke organisatie geldt het risico van te veel hooi op de vork. Een continue prioritering is onvermijdelijk.

Ontwikkelingen algemene uitkering gemeentefonds n.a.v. de Maart-circulaire 2018

(effect Meicirculaire 2017 – Maartcirculaire 2018)

Samenvatting

In het regeerakkoord zijn diverse opgaven opgenomen die geleidt hebben tot een Interbestuurlijke programma (IBP) tussen het Rijk, de gemeenten, de provincies en de waterschappen.

Omdat deze opgave ook leidt tot inzet van gemeentelijke middelen is in uitzondering op andere jaren een maartcirculaire uitgebracht inzake de ontwikkeling van de algemene uitkering vanuit het gemeentefonds (AU-GF).

Het positief effect ten opzichte van de Meicirculaire 2017 (basis (meerjaren) begroting 2018-2021) wordt voor een significant deel veroorzaakt door de bijstelling van het accres. In dit accres is ook rekening gehouden met de kosten die voortvloeien uit IBP.

In de tabel hierna is het effect over de jaren 2018 tot en met 2022 in beeld gebracht.

Algemene uitkering	2018	2019	2020	2021	2022
Begroting 2018-2021 (Meicirculaire 2017)	13.820	13.912	14.253	14.539	14.539
Begroting 2019-2022 (Maartcirculaire 2018)	14.143	14.665	15.067	15.338	15.833
Begrotingseffect	323	753	814	799	1.294

Wat is er aan de hand?

Gemeenten ontvangen ieder jaar informatie over de ontwikkeling van het gemeentefonds en de Algemene Uitkeringen in drie circulaire:

1. De Meicirculaire in mei is op basis van de Kadernota. Deze circulaire bevat begrotingsvoornemens van het Rijk. Daarnaast worden beleidsmaatregelen bekendgemaakt. Deze circulaire is de basis voor de (meerjaren)begroting van het jaar volgende jaar.
2. De Septembercirculaire in september is op basis van de Miljoenennota. Deze circulaire bevat begrotingsvoornemens van het Rijk en beleidsmaatregelen. De bevoorschotting aan de gemeenten voor het komende jaar is op deze circulaire gebaseerd.
3. De Decemercirculaire is in december ter afronding van het lopende jaar, op basis van de Najaarsnota. Het bevat over het algemeen informatie over grote ontwikkelingen in het Gemeentefonds. In beperkte mate worden beleidsmaatregelen bekendgemaakt.

In deze lijst met standaard circulaire is deze Maartcirculaire niet opgenomen. In het kader het regeerakkoord, het IBP en de gemeenteraadverkiezingen is deze circulaire vooruitlopend op de meicirculaire uitgebracht. Het doel hiervan is om de nieuwe gemeentebestuurders inzicht geven in de effecten van het regeerakkoord van het kabinet Rutte III.

De publicatie van de maartcirculaire 2018 door de Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelatie (BZK) op 20 maart 2018, is de aanleiding de Algemene Uitkering voor Ouder-Amstel te actualiseren en u hierover te informeren. Hierna is in beeld gebracht wat de financiële consequenties zijn van de ontwikkelingen die in de circulaire zijn gepresenteerd.

Mutaties in de uitkering

In de tabel die hierna volgt is de ontwikkeling van de algemene uitkering in beeld gebracht die betrekking heeft op de Maartcirculaire 2018.

Algemene uitkering x € 1000,--	2018	2019	2020	2021	2022
Algemene uitkering basis begroting 2018-2021 (Meicirculaire 2017)	13.8 20	13.9 12	14.2 53	14.5 39	14.5 39
1. Decentralisaties					
- decentralisatie AWBZ naar WMO	-19	100	91	93	96
- decentralisatie jeugdzorg	-11	-6	-7	-6	-6
- decentralisatie Participatiewet			2	-9	-11
Mutatie decentralisaties	-30	94	86	78	79
2. Accresontwikkeling	233	369	709	956	1.559
3. Wmo abonnementstarief/ beschermd wonen en WLz-cliënten		73	73	73	73
4. Veilig Thuis	-8	-17	-17	-25	-26
5. Voorziening knelpunten sociaal domein	-50				
6. Groeirimte 2019		38			
7. Maatstaven	186	189	-44	-289	-397
8. Overige	-8	7	7	6	6
Overige mutaties	353	659	728	721	1215
Algemene uitkering na bijstelling (Maartcirculaire 2018)	14.1 43	14.6 65	15.0 67	15.3 38	15.8 33

Toelichting op mutaties

1. Decentralisaties

Met ingang van 2016 zijn de objectieve verdeelmodellen voor de WMO 2015 en Jeugdzorg van toepassing. Tevens is voor beschermd wonen als onderdeel van de WMO een verbeterd historisch verdeelmodel van toepassing. Dit heeft geleid tot een stijging van de inkomsten. De stijging wordt voor een aanzienlijk deel veroorzaakt door loon- en prijsbijstelling per 2016 en reserveringen/betalingen VNG, Afschaffen ouderbijdrage Jeugdzorg, Afrekening PGB's WMO en Gemeentelijke bijdrage aan de uitvoeringskosten van de SVB in 2017.

2. Accresontwikkeling

De bijstelling van het accres is het gevolg van de in het Regeerakkoord vastgelegde keuzes. Deze zijn bekrachtigd in het Intern bestuurlijk programma (IBP). De drie belangrijkste verklaringen zijn de budgettaire consequenties van het Regeerakkoord, de aanpassing in de basis van de normeringsystematiek en oplopende ramingen voor loon-, prijs- en volumeontwikkelingen.

Het interbestuurlijk programma (IBP) omvat de volgende thema's:

- I. Samen aan de slag voor het klimaat; door onder meer een CO2-reductie tot 49 % in 2030 en circa 50.000 nieuwbouwwoningen per jaar aardgasvrij op te leveren in 2021 en 30.000-50.000 bestaande woningen per jaar aardgasvrij te maken of 'aardgasvrij-ready'. Bij de inrichting van de omgeving moet rekening gehouden worden met klimaatverandering.
- II. Toekomstbestendig wonen; door onder meer sloop en transitie van woningvoorraad, bestrijding van leegstand en meer kansen op de woningmarkt voor kwetsbare groepen.
- III. Regionale economie als versneller; door meer nadruk te leggen op de regionale omstandigheden voor het bereiken van ambities.
- IV. Naar een vitaal platteland; door onder meer te zorgen voor duurzame landbouw zonder ongewenste risico's voor de leefbaarheid van boeren, burgers en milieu.
- V. Merkbaar beter in het sociaal domein; door onder meer extra in te zetten op de aanpak van eenzaamheid, kindermishandeling, huiselijk geweld en verwarde personen wordt voorkomen dat kwetsbare groepen binnen verschillende interventies van zorg en straf tussen wal en schip raken. Hiermee kunnen kwetsbare groepen naar vermogen meedoen in hun eigen vertrouwde omgeving en verminderen we (herhaald) slachtofferschap en daderschap.
- VI. Nederland en migrant goed voorbereid; door een flexibeler asielstelsel, snellere terugkeer van migranten zonder verblijfsrecht en verbetering van het taalniveau en de arbeidsparticipatie van nieuwkomers.
- VII. Problematische schulden voorkomen en oplossen; door onder meer beginnende schulden eerder te signalen en gemeenten meer mogelijkheden te geven om kosten van het beschermingsbewind te beheersen.
- VIII. Goed openbaar bestuur in een veranderende samenleving; door onder meer een integrale aanpak van multiproblematiek in ondermijningsgevoelige gebieden, het benutten van kansen door digitalisering en het openbaar maken van informatie en de democratie weerbaarder te maken en decentrale volksvertegenwoordigers en bestuurders beter te ondersteunen.
- IX. Passende financiële verhoudingen; door onder meer toezicht te vernieuwen, totale rijksuitgaven als basis te hanteren voor een goede normeringssystematiek, en knelpunten in de fiscale regelgeving te inventariseren.
- X. Overkoepelende thema's, die gaan onder meer over krimp- en grensregio's, het aansluiten van de Nationale Omgevingsvisie op de bestaande Omgevingsvisies, en samenwerking op EU-dossiers.

Momenteel werken het Rijk en de andere partijen om knelpunten en oplossingen in beeld te brengen. Dit moet in de tweede helft van 2018 leiden tot concrete afspraken.

3. Wmo-abonnementstarief/ beschermd wonen en WLz-cliënten

In het Regeerakkoord is opgenomen dat de huidige bijdragesystematiek Wmo per 1 januari 2019 wordt vervangen door een abonnementstarief. Om deze vereenvoudiging en verlaging te financieren is een bedrag van € 143 miljoen in 2019 oplopend naar structureel € 145 miljoen vanaf 2023 aan de algemene uitkering toegevoegd. Daarnaast is in het Regeerakkoord een aantal maatregelen opgenomen ter verlaging van de eigen bijdragen voor beschermd wonen

en Wlzcliënten die in een Wlz-instelling wonen. Om gemeenten hiervoor te compenseren heeft het Rijk € 0,8 miljoen in 2018 oplopend naar structureel € 1,49 miljoen vanaf 2020 toegevoegd aan de middelen voor beschermd wonen.

4. Veilig Thuis

Met de aanscherping van de Wet Meldcode en de radarfunctie Veilig Thuis wordt de taak van Veilig Thuis verder geïntensiveerd. Voor de hiermee samenhangende kosten is met het IBP afgesproken dat gemeenten deze kosten zelf uit het gemeentefonds zullen dekken. Vanuit de algemene uitkering worden middelen toegevoegd aan de decentralisatie-uitkering Vrouwenopvang, zodat het geld terechtkomt bij de gemeenten die de aanpak van huiselijk geweld en kindermishandeling vormgeven. Veilig Thuis maakt hier onderdeel van uit. Het gaat om een bedrag van € 11,9 miljoen in 2018 oplopend tot € 38,6 miljoen structureel vanaf 2021.

5. Voorziening knelpunten sociaal domein

Voorziening knelpunten sociaal domein Zoals aangegeven in paragraaf 1.2.4 is met het IBP afgesproken om een tijdelijke voorziening te treffen voor gemeenten, die geconfronteerd worden met een stapeling van tekorten bij de uitvoering van de taken in het sociaal domein. De omvang van de voorziening is € 200 miljoen. De voorziening wordt gevuld met € 100 miljoen in 2018 vanuit de VWS-begroting en € 100 miljoen in 2018 uit de algemene uitkering. De verdeling van de middelen over de gemeenten zal worden aangeleverd door de VNG.

6. Groeiruinimte 2019

In het Regeerakkoord is voor de Wmo en Jeugdwet in totaal € 76,281 miljoen aan volumemiddelen voor 2019 opgenomen. Dit gehele bedrag wordt aan de Wmo toebedeeld, waarvan € 51,488 miljoen wordt verdeeld via het objectieve verdeelmodel Wmo 2015 en € 24,793 miljoen via het objectieve verdeelmodel Wmo/huishoudelijke verzorging.

7. Maatstaven

Op basis van recente informatie zoals de actualiseerde woningontwikkeling, hebben wij diverse maatstaven als woningaantallen, inwoneraantallen en uitkeringsontvangers bijgesteld. Het nadelig effect in latere jaren wordt voor een aanzienlijk deel veroorzaakt door de inwonersaantallen en woningaantallen. Ten opzichte van de vorige prognose is de planning van uitbreiding van de gemeente ca 1 jaar opgeschoven, waardoor met name in de latere jaren van de meerjarenraming een daling is te zien.

8. Overige

nihil